

РЕЦЕНЗИЯ

от доц. д-р Мила Иванова Серафимова
Катедра „Комуникация, връзки с обществеността и реклама“, Факултет по журналистика и масова комуникация, Софийски университет „Св. Климент Охридски“ ,
професионално направление 3.5. „Обществени комуникации и информационни науки“

за дисертация на тема „Ролята на обществената телевизия в ситуации на криза“ на докторант Мария Чолакова

за присъждане на образователна и научна степен „доктор”
по професионално направление 3.5. „Обществени комуникации и информационни науки“,
Област на висше образование 3. „Социални, стопански и правни науки“

Относно представената за рецензия дисертация на Мария Чолакова на тема „Ролята на обществената телевизия в ситуации на криза“ може да сме категорични, че имаме ситуация на криза в резултат от пандемията, причинена то COVID-19 и не толкова сигурни дали имаме обществена телевизия. Това е и актуалният проблем, който докторантът изследва - ролята на обществената телевизия в кризисни ситуации и доколко БНТ отговаря на европейските критерии за такъв тип медия. Проблемът има безспорна значимост в научно-приложно отношение и актуалността му е факт не само

за ковид ситуацията, но и за последните десетилетия, през които преживяхме множество кризисни ситуации като общество и очевидно не малко такива предстоят.

Тезата на изследването е, че в ситуация на криза, ролята на обществените медии като достоверен източник на информация, особено на телевизията, нараства. Това е доказано в международен мащаб, но трудът изследва доколко това е валидно за Българската национална телевизия.

Успешно формулираната и реализира е целта на дисертацията – да се анализират особеностите на медийната среда, като бъдат разгледани спецификите на обществените медии в световен мащаб и да бъде предложена система от подходи за усъвършенстване на Българската национална телевизия с цел подобряване на редакционната политика на медията при отразяване на кризи. Наред с това трудът цели да създаде полезен модел и за подобряване на цялостната обществена функция на БНТ и повишаване на доверието в институцията като цяло.

Бих искала да подчертая, че Мария Чолакова има професионален опит в БНТ и стойността на дисертационния ѝ труд се дължи на факта, че тя е човек от практиката. Докторантът познава БНТ като организация не от външни наблюдения и анализ, а като част от нейната организационна структура и мениджмънт. Тази възможност да прилага методите на наблюдението, да анализира информация през призмата на личния опит определено допринасят за приносите на нейното изследване.

Това дава възможност на Мария Чолакова да формулира успешно изследователските задачи на дисертацията:

Първа задача е анализиране на термина „обществена телевизия“ и дали Българската национална телевизия функционира като такава, извършен е сравнителен анализ между БНТ и обществени телевизии в ЕС и трети страни. Разгледани са двата най-сериозни проблема, свързани с Българската национална телевизия – какви са обществената и функцията и ценностите на обществения оператор и финансирането. Посочени са полезни примери от държавите-членки на ЕС, направени са предложения за прилагането на някои от тях към БНТ.

Втора задача е разглеждане и анализ на най-големите кризи в световен мащаб и овладяването им чрез обективно отразяване. Проследени са добрите световни практики на медийно отразяване в кризисни ситуации, анализирано е медийното отразяване на най-големите кризи в България нагледно е изобразено протичането им.

Трета задача е предлагане на насоки на обществената телевизия за задълженията на БНТ при отразяването на различните видове кризи, извършено е проучване на обществените нагласи към обществения оператор, което води до разработването на полезен модел за отразяване на кризисните ситуации в полза на обществото. Това е осъществено чрез изследване на няколко фокус групи и в крайна сметка са предложени мерки за цялостно подобряване на функционирането на БНТ в кризисни ситуации. Наред с това са предложени мерки за изясняване на обществената функция и ценностите на обществения оператор и са предложени промени в частта, свързана с финансирането.

Тези задачи са успешно реализирани чрез разработената от Мария Чолакова структура.

Дисертационният труд се състои от увод, изложение в три глави, заключение, библиография и пет приложения. Общият обем е 205 страници.

Използвани са 72 източника - 27 печатни, 51 онлайн и три нормативни документа. Дванадесет от цитираните източници са на английски език. Работата съдържа една таблица, 33 графични изображения, 97 бележки под линия, които представляват препратки към литературни и онлайн източници на български и английски език, нормативни документи, доклади, публикации, препоръки и др.

Изследването се отличава с висока степен на познаване на процеса на управление на обществените телевизии като европейска практика и в частност спецификата на мениджмънта на БНТ в ситуации на криза.

Предложената за рецензия дисертация на Мария Чолакова има добре разработена и приложена методика на научното изследване:

Обработени са резултатите от анкети и интервюта, като са приложени количествени и качествени методи, анализирани са резултатите от анкети и интервюта, в които са включени четири фокус групи: служители в медии, незаети в медийния бранш, студенти в бакалавърска програма „Масови комуникации“ в Нов български университет и Фейсбук потребители. Освен научните източници, на които се позовава трудът, благодарение на натрупания четиригодишен опит в отдел „Маркетинг“ и отдел „Продажби“ в Българската национална телевизия, Мария Чолакова е провела проучване на практиките в БНТ под формата на събеседвания с колеги от дирекции „Информация“ и „Сигурност“.

Несъмнено може да се каже, че в изследването на Мария Чолакова има собствен принос при събирането и анализирането на емпиричните данни. Като човек от практиката, тя обобщава наблюдения и свидетелства, които ни разкриват реалните модели на функциониране на БНТ и ни позволяват да правим заключение доколко медията отговаря на критериите за обществена телевизия, особено в ситуация на криза, когато има изключително значими обществени функции.

Библиографията се състои от 72 източника - 27 печатни, 51 онлайн и три нормативни документа. Дванадесет от цитираните източници са на английски език. Теоретичната основа на изследването допринася за неговата практическа стойност.

Приносите на дисертационния труд са предимно научно-приложни, със значение за практиката. Предложено е създаване на специализирана дигитална платформа към БНТ на базата на дигиталните услуги, предлагани от обществени телевизии страни, членки на ЕС и Великобритания. Направени са предложения за промени във финансирането и изясняване на мисията и ценностите, важни за обществото. Направени са предложения за подобряване на ролята на обществената телевизия в ситуации на криза. Приносните моменти, свързани с практиката, са направените предложения за промени в Закона за радиото и телевизията в частта, свързана с финансирането, предложените промени в критериите за избор на генерален директор, предложеното изясняване на ценностите, свързани с обществената

мисия на БНТ, които биха били важни за обществото, предложените промени в съдържанието, излъчвано от обществената телевизия.

Авторефератът е разработен според научните изисквания, съответства на текста на дисертацията, който представя коректно и е в структура и обем според академичните стандарти. Представен е дисертационния труд и съдържа приносите, разработени от автора. Представените пет публикации на автора са по темата на дисертационния труд и отговарят на изискванията.

Въпроси: Какво е бъдещето на БНТ като обществена медия и каква е прогнозата за времевата рамка, в която тя може да отговори на европейските критерии за обществена телевизия?

Каква е регулативната рамка, която правителството трябва да предложи за комуникация в ситуация на криза чрез обществените медии?

Заключение: Давам положителна оценка на дисертационния труд на Мария Чолакова на тема „Ролята на обществената телевизия в ситуации на криза” и препоръчвам на уважаемата комисия да присъди образователна и научна степен „доктор” в професионално направление 3.5 „Обществени комуникации и информационни науки“.

Дата

12.10.2021

Подпис:

доц. д-р Мила
Серафимова